NORAKSTS

ADMINISTRATĪVĀ APGABALTIESA

Lietas Nr. A420322314
Lietas arhīva Nr. AA43-0813-16/5

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2016.gada 16.maijā

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā:
tiesnesis referents V.Poķis,
tiesneses M.Osmane un A.Šteinberga

rakstveida procesā izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Uzņēmumu reģistra galvenās valsts notāres 2014.gada 13.jūnija lēmuma Nr.1-5/99 atcelšanu, kā arī personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu, sakarā ar /pers. A/ apelācijas sūdzību par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 2.aprīļa spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] Uzņēmumu reģistra (turpmāk – reģistrs vai atbildētājs) valsts notāre, izskatot 2014.gada 13.maijā elektroniski saņemto Valsts ieņēmumu dienesta (turpmāk – dienests) 2014.gada 13.maija vēstuli Nr.8.26-12/3702 par izmaiņu ierakstīšanu komercreģistrā par SIA „/Nosaukums/" darbības izbeigšanu, 2014.gada 16.maijā pieņēma lēmumu Nr.16-10/73715 (turpmāk – sākotnējais lēmums) par minētā uzņēmuma darbības izbeigšanu un izmaiņām amatpersonu sastāvā, ka atbrīvota valde /pers. A/.

[2] Izskatījusi pieteicēja /pers. A/ apstrīdēšanas iesniegumu, reģistra galvenā valsts notāre ar 2014.gada 13.jūnija lēmumu Nr.1-5/99 (turpmāk – lēmums) sākotnējo lēmumu atstāja negrozītu.

Lēmums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[2.1] No Administratīvā procesa likuma 65.panta pirmajā daļā, kā arī likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" $4.^4$panta pirmajā daļā minētā secināms, ka reģistram pēc kompetentās iestādes lēmuma, ar kuru izbeigta kapitālsabiedrības darbība, saņemšanas, jānodrošina lēmuma izpilde, cita starp, izdarot atbilstošus ierakstus komercreģistrā. Likumdevējs nav paredzējis reģistra valsts notāram tiesības vērtēt kompetentas iestādes izdota lēmuma saturu vai tā pieņemšanas pamatotību un samērīgumu.

[2.2] Tā kā reģistram bija jāpieņem obligāts administratīvais akts, lietas dalībnieku uzklausīšana negrozītu sākotnējo lēmumu. Līdz ar to nebija pamata lūgt SIA „/Nosaukums/" vai pieteicēja viedokli pirms sākotnējā lēmuma pieņemšanas.

[2.3] Ar 2013.gada 1.janvāra likumu „Grozījumi Komerclikumā" Komerclikums papildināts ar $318.^1$pantu, kura pirmajā daļā noteikts, ka likvidatoru, pamatojoties uz sabiedrības likvidācijā ieinteresētās personas pieteikumu, var iecelt tiesa vai komercreģistra iestāde. Likumdevējs ir lēmis, ka likvidāciju veic speciāla amatpersona, kas pārņem valdes funkcijas. Līdz ar lēmumu par sabiedrības darbības izbeigšanu valdes amatpersonas automātiski zaudē savas pilnvaras, un arī pati valde kā institūcija beidz pastāvēt uz likuma pamata. Tādēļ SIA „/Nosaukums/" valdes pilnvaras beidzās uz likuma pamata līdz ar dienesta lēmuma par sabiedrības izbeigšanu spēkā stāšanās brīdi.

[2.4] Lai arī Komerclikuma $318.^1$panta trešajā daļā ir paredzētas reģistra tiesības iecelt likvidējamajai sabiedrībai likvidatoru, vienlaikus reģistrs to nevar izdarīt pats pēc savas iniciatīvas. Lai reģistrs varētu pieņemt lēmumu par likvidatora iecelšanu, reģistram ir jāsaņem atbilstošs pieteikums. Vienlaikus minētajā tiesību normā nav noteikts aizliegums personai pieteikumā un tam pievienotajos dokumentos par likvidatora iecelšanu kā likvidatora kandidātu norādīt sevi. Pozitīva reģistra valsts notāra lēmuma gadījumā pieteicējam būtu iespējams pārstāvēt SIA „/Nosaukums/" tās likvidācijas procesa gaitā likvidatora statusā. Izskatāmajā gadījumā pats pieteicējs ar savu aktīvu rīcību var nodrošināt, lai SIA „/Nosaukums/" pēc iespējas ātrāk atkal būtu iecelta paraksta tiesīgā persona, kas varētu to pārstāvēt.

[3] Administratīvajā rajona tiesā 2014.gada 8.jūlijā saņemts pieteicēja pieteikums par lēmuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Ar lēmumu tiek pārkāpts samērīguma princips un demokrātiskās iekārtas princips.

[3.2] Lēmuma pieņemšanas laikā reģistrs balstījies uz apzināti nepatiesu informāciju, kuru sniedza dienests. Lēmuma

pieņemšanas laikā ir pieļautas arī procesuālās kļūdas attiecībā uz tā izdošanas lietderību, kā arī pārkāptas adresāta tiesības tikt uzklausītam.

[3.3] Ar lēmumu tika pārkāpts Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 106.pants, Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.pants, Starptautiskā pakta par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām 6(§1).pants un Vispārējo cilvēktiesību deklarācijas 23(§1).pants.

[3.4] Iestāde lēmumā nav argumentējusi to, kādā veidā izpaudās obligātums vai nepieciešamība izdot sākotnējo lēmumu.

[3.5] Lēmumā norādīts, ka saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.panta pirmās daļas 3.punktu, reģistram bija pienākums tikai reģistrēt kompetentu iestāžu vai amatpersonu lēmumus un rīkojumus, ar kuriem piemērots nodrošinājuma līdzeklis. Tomēr tas neuzliek reģistram pienākumu pēc savas iniciatīvas pieņemt lēmumus par uzņēmumā strādājošo fizisko personu atlaišanu no darba vai atbrīvošanu no ieņemamā amata bez uzņēmuma īpašnieka piekrišanas, t.i., izdot lēmumu, kas pārkāpj privātpersonu tiesības un intereses.

[3.6] Dienesta vēstule par izmaiņu ierakstīšanu komercreģistrā par SIA „/Nosaukums/" darbības izbeigšanu nevar būt par pamatu, lai pieteicēju atbrīvotu no valdes locekļa amata SIA „/Nosaukums/".

[4] Atbildētājs rakstveida paskaidrojumā pieteicējas pieteikumu neatzīst, pamatojoties uz lēmumā minētajiem argumentiem.

[5] Ar Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 2.aprīļa spriedumu pieteicēja pieteikums noraidīts.

Spriedums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[5.1] Atsaucoties uz likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.panta pirmās daļas 3.punktā un $4.^4$pantā minēto, tiesa secināja, ka valsts pārvaldes iestādes lēmums var būt kā patstāvīgs pamats ieraksta izdarīšanai komercreģistrā.

Lietā nav strīda par to, ka dienests 2014.gada 26.februārī pieņēma lēmumu Nr.8.26-32/1116 par SIA „/Nosaukums/" saimnieciskās darbības izbeigšanu un 2014.gada 13.maijā ar vēstuli Nr.8.26-12/3702 par to informējis reģistru.

[5.2] No likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta pirmās un trešās daļas izriet, ka likumdevējs reģistra amatpersonai ir uzlicis pienākumu veikt ierakstu reģistra vestajos reģistros, pamatojoties uz valsts pārvaldes iestādes lēmumu. Tā kā izskatāmajā gadījumā ne reģistra valsts notārs, ne tiesa nav konstatējuši šķēršļus attiecīga ieraksta veikšanai reģistrā, iestādes lēmums veikt ierakstu komercreģistrā par SIA „/Nosaukums/" saimnieciskās darbības izbeigšanu ir tiesisks un pamatots. Kā to pamatoti norādījis atbildētājs, ar lēmumu par SIA „/Nosaukums/" darbības izbeigšanu valdes amatpersonas automātiski zaudē savas pilnvaras, un arī pati valde kā institūcija beidz pastāvēt. Līdz ar to arī lēmums veikt ierakstu komercreģistrā par SIA „/Nosaukums/" valdes atbrīvošanu ir tiesisks.

[5.3] No likumā „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" ietvertajām tiesību normām secināms, ka reģistra valsts notāram, saņemot no kompetentas iestādes vai amatpersonas lēmumu un pārbaudot iesniegto dokumentu atbilstību likuma prasībām, ir jāpieņem lēmums par ieraksta izdarīšanu reģistrā, proti, ir jāizdod konkrēta satura administratīvais akts. Tiesa atsaucās uz Administratīvā procesa likuma 65.panta pirmo daļu, papildus norādot, ka obligāta administratīvā akta izdošanas gadījumā iestāde nevar vērtēt lietderības apsvērumu saturu, proti, ja uzlikts pienākums, konstatējot noteiktus apstākļus, izdot konkrēta satura administratīvo aktu, tā adresāta uzklausīšana nav adekvāta, jo administratīvā akta adresāta viedoklis nevar ietekmēt administratīvā akta saturu pēc būtības. Ievērojot minēto, tiesa atzina, ka pieteicēja neuzklausīšana neietekmēja lēmuma tiesiskumu.

[5.4] Attiecībā par pieteicēja norādi, ka lēmuma pieņemšanas laikā atbildētājs balstījies uz nepatiesu informāciju, kuru sniedzis dienests, tiesa norādīja, ka likumdevējs nav paredzējis reģistra valsts notāram, pieņemot lēmumu par ieraksta veikšanu komercreģistrā, tiesības vērtēt kompetentas iestādes izdota lēmuma saturu vai tā pieņemšanas pamatotību un samērīgumu.

Ja pieteicēju neapmierina dienesta amatpersonas pieņemtais lēmums vai rīcība, viņam ir jārīkojas atbilstoši likuma „Par Valsts ieņēmumu dienestu" 22.panta 1.punktā noteiktajai apstrīdēšanas kārtībai.

[5.5] Lēmumu par SIA „/Nosaukums/" saimnieciskās darbības izbeigšanu nav pieņēmis reģistrs, bet gan dienests. Savukārt reģistrs, pildot tam ar likumu noteiktās funkcijas, ir veicis tikai atbilstošu dienesta sniegto ziņu reģistrāciju. Līdz ar to reģistra lēmums faktiski nav samazinājis pieteicējam piemītošo tiesību apjomu, bet ir tikai nodrošinājis normatīvajos aktos noteikto ziņu publisku ticamību un pieejamību.

[5.6] Pretēji pieteikumā apgalvotajam tiesa reģistra rīcību, publicējot laikrakstā „Latvijas Vēstnesis" pieteicēja – amatpersonas ar tiesībām pārstāvēt uzņēmējsabiedrību – personas datus, atzina par tiesiski pamatotu.

[5.7] Tā kā tiesa lēmumu atzina par tiesisku administratīvo aktu, kā arī nekonstatēja reģistra prettiesisku rīcību, līdz ar to lietā nepastāv zaudējumu atlīdzināšanas priekšnosacījums (prettiesiskums). Tādējādi pieteikums par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu ir noraidāms.

[6] Par Administratīvās rajona tiesas 2015.gada 2.aprīļa spriedumu pieteicējs iesniedza apelācijas sūdzību, kas pamatota ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[6.1] Spriedumā tiesa iejaucās pieteicēja tiesībās un pati precizēja pieteicēja prasījumus attiecībā uz reģistra rīcību, norādot, ka pieteicējs lūdz atcelt lēmumu. Tiesa nav taisījusi pilnu spriedumu par pieteicēja norādīto pieteikuma priekšmetu, nepārsniedzot prasījumu robežas. Pretēji Administratīvā procesa likuma 81.panta piektajai daļai, sākotnējais lēmums neieguva savu galīgo noformējumu tādā veidā, kādā tas ir noformēts lēmumā par apstrīdēto administratīvo aktu, kas no

juridiskās puses ir tiesisks, tāpēc pieteicējs pārsūdzēja gan sākotnējo lēmumu, gan lēmumu. Saskaņā ar Administratīvā procesa likumu precizēt prasījumu ir pieteicēja procesuālās tiesības, nevis tiesas.

[6.2] Tiesa ignorēja pieteicēja norādi, ka, pieņemot lēmumu, kurš ir nelabvēlīgs pieteicējam un SIA „/Nosaukums/", reģistrs nav noskaidrojis un izvērtējis pieteicēja un SIA „/Nosaukums/" dibinātāja viedokli un argumentus, kā arī nav ievērojis procesuālos un formālos priekšnoteikumus, pieņemot sākotnējo lēmumu.

[6.3] Ar spriedumu tiesa nepārtrauca tiesību subjekta patvaļu, bet apstiprināja reģistra likumību veikt patvaļu pret pieteicēju un viņa darbību, t.i., bez citas iestādes vai atbilstošu likumu prasībām atbrīvot viņu no valdes locekļa amata un tiesībām pārstāvēt SIA „/Nosaukums/" atsevišķi.

[6.4] Tiesas spriedums ir netaisnīgs un pārkāpj pieteicēja tiesības uz nodarbinātību, kā arī aizskar juridiskās personas (SIA „/Nosaukums/") tiesības uz pārstāvniecību un tās interešu aizsardzību tiesā un citās valsts iestādēs, kuras nepieciešamas, lai atjaunotu juridiskās personas darbību un saglabātu tās pastāvēšanu.

[6.5] Tiesa kļūdaini atzina to, ka administratīvā akta publiskas izziņošanas caur internetu un laikrakstu „Latvijas Vēstnesis" rezultātā, netika aizskartas pieteicējas tiesības uz viņa personīgās dzīves cieņu. Reģistrs veica prettiesisku faktisko rīcību – publiski izplatīja pieteicēja vārdu, uzvārdu un pilnu personas kodu, kas norāda uz viņa dzimšanas datumu.

Ar saviem secinājumiem spriedumā tiesa rīkojās pretēji Konvencijas par fizisko personu aizsardzību attiecībā uz personas datu automatizēto apstrādi un Eiropas Savienības Padomes direktīvu Nr.95/46/EK par privātpersonu tiesību aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un Nr.97/66/EK par personas datu izmantošanu un personīgās dzīves neaizskaramības aizsardzību telekomunikāciju nozarē nosacījumiem. Tiesa izrādīja pilnīgu necieņu pret pieteicēja tiesībām uz privāto dzīvi, kas norāda uz Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 8.panta pārkāpumu.

[6.6] Spriedums neatbilst samērīguma principam, jo no sprieduma izrietošais labums, ko sabiedrība iegūst, atbrīvojot pieteicēju no valdes locekļa amata un tiesībām pārstāvēt komercsabiedrību atsevišķi un atklājot sabiedrībai pieteicēja personīgos datus, nebūs nekāds salīdzinājumā ar viņa tiesību un tiesisko interešu ierobežojumu attiecībā uz nodarbinātību un personīgo dzīvi.

[7] Reģistrs rakstveida paskaidrojumā apelācijas instances tiesai pieteicēja apelācijas sūdzību uzskata par nepamatotu, kā arī pievienojas spriedumā norādītajiem tiesas argumentiem.

Papildus iestāde paskaidroja, ka lēmums vēl nav ieguvis savu patstāvīgo spēkā esamību, jo tā tiesiskums tiek vērtēts. Līdz ar to uz šo brīdi administratīvā akta adresāts un trešās personas vēl nevar paļauties uz to, ka lēmums netiks atcelts vai grozīts. Tādējādi, reģistra ieskatā, nebūtu saprātīgi izslēgt SIA „/Nosaukums/" no komercreģistra, ja vēl nav stājies spēkā tiesas nolēmums, ar kuru tiktu atzīts, ka lēmums pieņemts tiesiski un pamatoti. Administratīvā akta adresāta un arī trešo personu interesēs ir sākotnēji uzzināt lēmuma pieņemšanas pamatotību, pirms tiek pieņemts lēmums par SIA „/Nosaukums/" izslēgšanu no komercreģistra. Vienlaikus minētais cita starp arī nozīmē, ka pieteicējs vēl var iesniegt pieteikumu reģistrā par sevis iecelšanu SIA „/Nosaukums/" likvidatora amatā. Gadījumā, ja pieteicējam tiks pieņemts labvēlīgs lēmums, pieteicējam kā SIA „/Nosaukums/" likvidatoram būs tiesības pārstāvēt SIA „/Nosaukums/" attiecībās ar dienestu un tiesas procesos, kuros SIA „/Nosaukums/" ir lietas dalībnieks.

Atbilstoši Komerclikuma 8.panta trešās daļas 3.punktam informācija par sabiedrības valdes locekļa vārdu, uzvārdu un personas kodu ir komercreģistrā ierakstāmā ziņa. Savukārt atbilstoši Komerclikuma 11.panta pirmajai daļai visus komercreģistra ierakstus izsludina oficiālajā izdevumā „Latvijas Vēstnesis", vienlaikus tos publicējot elektroniski. Līdz ar to nav pamatots pieteicēja apgalvojums, ka reģistrs būtu prettiesiski publicējis kādas ziņas par pieteicēju.

[8] Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 304.panta pirmo daļu lieta tiek izskatīta rakstveida procesā.

Motīvu daļa

[9] Novērtējusi lietā esošos pierādījumus, Administratīvā apgabaltiesa atzīst, ka pieteicēja pieteikums nav pamatots un tādēļ ir noraidāms.

[10] Administratīvā procesa likuma 307.panta ceturtā daļa noteic, ja tiesa, izskatot lietu, atzīst, ka zemākās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums ir pareizs un pilnībā pietiekams, tā sprieduma motīvu daļā var norādīt, ka pievienojas zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai. Šajā gadījumā šā likuma 251.panta piektajā daļā noteiktos apsvērumus sprieduma motīvu daļā var nenorādīt.

Administratīvā apgabaltiesa, pārbaudījusi lēmuma pamatojumu, pieteikumā un apelācijas sūdzībās ietvertos argumentus, atzīst, ka pirmās instances tiesas spriedumā ietvertais pamatojums *(sk. šā sprieduma 5.punktu)* ir pareizs un pilnībā pietiekams, līdz ar to pievienojas pirmās instances tiesas sprieduma motivācijai un atkārtoti tos pašus apsvērumus nenorāda.

[11] Vērtējot apelācijas sūdzības argumentāciju, apgabaltiesa papildus norāda turpmāk minētos apsvērumus.

Saskaņā ar Komerclikuma 314.[1]panta otro daļu sabiedrības darbību var izbeigt, pamatojoties uz nodokļu administrācijas lēmumu.

Apgabaltiesa konstatē, ka dienests 2014.gada 13.maija vēstulē Nr.8.26-12/3702 *(lietas 1.sējuma 132.lapa)* ir norādījis,

ka dienesta 2014.gada 26.februāra lēmums Nr.8.26-32/1116 ir stājies spēkā, proti, SIA „/Nosaukums/" nav apstrīdējusi un pārsūdzējusi minēto lēmumu likumā noteiktajā kārtībā. Tiesvedības procesa gaitā pieteicējs nav iesniedzis pierādījumus par to, ka dienesta 2014.gada 26.februāra lēmums Nr.8.26-32/1116 būtu likumā noteiktajā termiņā apstrīdēts un pārsūdzēts. No Tiesu informācijas sistēmā pieejamās informācijas var konstatēt, ka 2014.gada 11.jūnijā pieteicējs kā fiziska persona ir iesniedzis pieteikumu tiesā par dienesta 2014.gada 26.februāra lēmuma Nr.8.26-32/1116 atcelšanu. Ar Administratīvās rajona tiesas 2014.gada 18.jūnija lēmumu lietā Nr.6-70006214 atteikts pieņemt pieteicēja pieteikumu. Ar Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamenta 2014.gada 8.augusta lēmumu iepriekš minētais tiesas nolēmums atstāts negrozīts. Tādējādi secināms, ka nepastāv strīds, ka jebkādi apstrīdēšanas un tiesvedības procesi par dienesta 2014.gada 26.februāra lēmuma Nr.8.26-32/1116 atcelšanu ir beigušies, atstājot lēmumu spēkā.

Lēmuma reģistrācija tiek veikta saskaņā ar likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 4.panta pirmās daļas 1.punktu un $4.^4$panta pirmo daļu. Ieraksta izdarīšana nemaina dienesta lēmuma saturisko nozīmi, bet padara to publiski pieejamu. Pieteicēja argumenti par to, ka viņam ir ierobežotas iespējas veikt komercdarbību ar SIA „/Nosaukums/", nav attiecināmi uz reģistra veikto reģistrāciju. Šie argumenti pēc būtības ir izvērtējami, vienīgi pārskatot dienesta lēmumu par SIA „/Nosaukums/" saimnieciskās darbības izbeigšanu. Atbilstoši likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 8.panta otrajai daļai un 14.panta otrajai daļai reģistra kompetencē neietilpst lēmuma pieņemšanas faktisko apstākļu pārbaude. Reģistrācijas procesā kontroles apjoms ir noteikts likuma „Par Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistru" 14.panta pirmajā daļā. Tiesību normas saturs norāda, ka tiek pārbaudīta reģistrācijas piekritība, dokumenta juridiskais spēks (vai lēmums ir stājies spēkā), dokumenta formas atbilstība likuma prasībām.

Apgabaltiesas vērtējumā nav pārkāptas arī pieteicēja tiesības būt uzklausītam. Pieteicējam bija iespējas izteikt argumentus sākotnējā lēmuma apstrīdēšanas procesā. Tāpat apgabaltiesa nesaskata, ka būtu pārkāpts tiesiskuma princips, tiesību normu saprātīgas piemērošanas princips, patvaļas aizlieguma princips un demokrātiskās iekārtas princips. Pieteicējs pēc būtības nav paudis argumentus, kas norādītu, kādā tieši veidā iestāde un tiesa būtu pārkāpusi šos principus, veicot spēkā stājušās dienesta lēmuma reģistrāciju.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 307. un 309.pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nosprieda:

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu.

Spriedumu viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvajā apgabaltiesā.

Tiesnesis referents *(paraksts)* V.Poķis

Tiesneses *(paraksts)* M.Osmane

(paraksts) A.Šteinberga

NORAKSTS PAREIZS
Administratīvās apgabaltiesas tiesnesis V.Poķis
Rīgā 2016.gada 17.maijā